BOSCH – DE KEISNIJDING

kei **(caillou) > *moerastulp* (tulipe des marais)**

kei (caillou) = folie ... mais aussi fleur !

cf. dictionnaire néerlandais-latin Kiliaan

- <u>*kei* (caillou) = *dwaasheid* (folie)</u>
  keye = cerebri morbus, cerebrum non sanum, insipientia, insania, phrenesis
  keye = stultus, insanus, vacillans cerebro, lapide silice stultior
  > keyachtigh = saxosus > keyaerd = homo insanus, delitus, insipiens
  - cf. van Dale (dictionaire 'officiel' du néerlandais)
    de kei leutert of reutelt hem, het leutert of reutelt hem de kei, hij heeft een kei in 't hoofd, hij is met de kei ge-kweld> iem. van de kei snijden
  - cf. poème de rhétoriqueur
    waarom laat de dwaas zijn voorhoofd zien / en verbergt hij de kei, die toch ook aan zijn hoofd vastzit? / Daar zijn talrijke redenen voor, die iedereen graag zou horen. / Het probleem heeft een oplossing gevonden. / Omdat de kei zich in het hoofd bevindt / heeft hij het voorhoofd onvruchtbaar gemaakt, / want hij heeft een droog karakter. / De kei blijft ook verborgen opdat het verzwegen / zou blijven of de kei klein of groot is. / Dat privilege heeft hij verkregen. / Dus is het geen wonder dat in het hoofd schuilt / de kei, verborgen onder het blote voorhoofd.
    De kei gedijt beter verborgen / dan bloot, zoals bij de raap het geval is. / Want als hij bloot lag, zou men hem uitsnijden, / en was hij uitgesneden, dat zou niet niet goed zijn. / Want half zot, half wijs maakt het leven aangenaam, / en dat is men dankzij de kei. Daarom is het noodzakelijk / voor ons welzijn dat hij verborgen blijft. / En zo blijft bij ons tot aan onze dood, / de kei, verborgen onder het blote voorhoofd. /
    De kei is waardevoller dan ivoor, / dan drie of zelfs vijf, zes andere stenen. / Daarom moet hij bewaard worden in een ciborie [hostiekelk], / gemaakt van een betere stof dan goud of cipressenhout. / Men kan hem elders niet vinden dan onder het voorhoofd. / Daarom is de kei een fijne edelsteen. / Men kan hem vooral zien op de kermis, / onder het blote voorhoofd, al is het maar schijn. / Van nature kan hij zich niet stil houden, / en daarom moet het voorhoofd heel wat stoten verdragen. / Dan wordt het voorhoofd met veel pijn opengesneden, / want de hersenen worden niet met rust gelaten door / de kei, verborgen onder het blote voorhoofd. /
    Al weet men niet zeker / of er een kleine of grote kei gegroeid is, / aan het dik, dun of klein zijn van het voorhoofd / kan men het zien en vermoeden. / Vooral als de bonen bloeien / en de appelbomen [wittinghen] in bloesem staan, / verkrijgen de keien grote kracht / en kwellen ze de voorhoofden met groot geweld. / De keien hebben ook wonderlijke kleuren, / maar meestal zijn ze nochtans wit of ook wel groen en rood. / Sommigen hebben weinig last van de kei, / anderen krijgen er een hoofd van zo zwaar als lood, / van de kei, verborgen onder het blote voorhoofd. /
    De kei, sterk als een geneesmiddel, / is soms groter dan de keidrager. / Nochtans blijft hij in zijn tabernakel zitten. / Maar hoe komt het dat hij, voorwaar als bij mirakel, / zoals de maan het hoofd bezwaart? / Want al is de mens tot volle wasdom gekomen, / de kei blijft nochtans met grote snelheid groeien. / Hoe ouder, hoe zotter: dat is een bekend spreekwoord. / Al kent dus de kei een snelle groei, / hij blijft toch onzichtbaar, en zo hoort het ook, / anders zou het gaan om een te grote bol. / En zo blijft ongezien in het reliekschrijn, / de kei, verborgen onder het blote voorhoofd.

- *kei* (caillou) = *bloem* (fleur)
  - *kei* (caillou) = *bloembol* (bulbe de fleur)??
  - *flos armerius* = nom collectif pour divers œillets sauvages, rugueux entre autres une fleur appelée *keyken* ou *keikens* (petit caillou)

les signifiants *kei* (caillou) et *bloem* (fleur) étaient peut-être lié dans un dicton perdu?

***bloem* (fleur) = *moerastulp* (tulipe des marais) ! !!**

la tulipe des marais (fleur assez flasque) était utilisée comme argot pour l'argent et comme insinuation sexuelle
remarquez qu'il y a déjà une tulipe des marais (peut-être même deux) sur la table > on enlève donc plus d'une tulipe de marais de la tête du fou

- <u>tulipe des marais = argent</u>
  - cf. la bourse du patient est percée avec un couteau
    mais cela peut aussi être un symbole sexuel
  - *kei* (caillou) = avare
- <u>tulipe des marais = sexe de la femme ou sexe de l'homme? plutôt sexe de la femme …</u>
  - sexe de la femme?
    - cf. poésie/roman courtois fait du 'bouton de rose' et de la 'rose éclose' le symbole du sexe féminin - et en rit
    - la contrepartie de la fleur sur la tête de l'homme (sexe = plaisir de la femme) est le livre sur la tête de la femme (savoir = sottise de l'homme, science inutile)
  - sexe de l'homme?
    - le phallus en état de détumescence?
    - le patient s'appelle Lubbert Das
      Lubbert = idiot > étymologie: 'sans pouvoir de reproduction, de croissance', 'castré' ou 'adultère'

Chère Madame Elisabeth Antoine-König
Quel soulagement que via LACAN 9 soit enfin arrivé à destination! Si cela vous intéresse, je vous enverrai volontiers la version pdf, en toute confiance, que vous pourrez ensuite faire passer par quelque machine à traduire, afin que vous ayez une idée de ce que veut dire “tout le monde est fou” pour nous.
D'autre part, je constate, à mon agréable surprise, que vous êtes très sensible aux équivoques interlinguistiques (qui ont joué dans le développement de notre culture un rôle qu'il ne faut pas sous-estimer). Le lien que vous établissez entre le mot néerlandais *moerastulp* (tulipe des marais) et le mot grec *moira* (folie) est très tentant. La *moerastulp* (tulipe des marais) est en effet une fleur indigène, répandue aux Pays-Bas à l'époque (1494). Toutefois, il est peu probable qu'elle ait été appelée *moerastulp* (tulipe des marais) à cette époque. Le mot néerlandais *tulp* (tulipe) n'a été inventée qu'en 1551 et le mot néerlandais *moeras* qu'en 1599, c'est-à-dire plus de 100 ans plus tard; le mot alors utilisé en néerlandais pour designer le marais était *maras(ch), marasc, mares* – provenant en effet du français. Une équivoque entre le mot néerlandais *maras(ch), marasc, mares* et le mot grec *moira* semble déjà beaucoup moins évidente.
Entre-temps, j'ai découvert qu’à cette époque la tulipe des marais était peut-être nommé *kievietsbloem* (fleur de fanneau), en raison du motif tacheté identique à celui de l'œuf de vanneau. Avec un peu d'imagination, on pourrait construire une équivoque en néerlandais entre *kievietsei* (œuf de vanneau) et *kei* (caillou), le mot *kei* (caillou) étant une sorte de contraction du mot *kievieitsei* (œuf de vanneau) …
Matière à discussion, en tout cas !
Entretemps mes collègues et moi-même se réjouissent d'apprendre que M. Pierre-Yves Le Pogam est en voie de guérison au point de pouvoir reprendre le travail dès le mois de Janvier et même de participer à La Nuit des Fous le 17 janvier. En tout cas, je serai très heureux de poursuivre avec vous deux, d'une manière ou d'une autre, cette discussion particulièrement passionnante
très cordialement
Lieven Jonckheere

bloem die men later moerastulp is gaan noemen
Jan Dequeker – “De kunstenaar en de dokter. Anders kijken naar schilderijen” (2006)
https://www.bol.com/be/nl/p/de-kunstenaar-en-de-dokter/1001004002903483/?bltgh=c21036fb-0eaa-433c-a0b6-c4c709df8083.ProductList_Middle.1.ProductImage
pp 276-277

1494 schilderij Bosch

- bloem kwam toen voor in ’s Hertogenbosch
  inheems
  De wilde kievitsbloem komt in geheel Midden-Europa voor
  Van oudsher in gebieden met klei-op-veen en dan vooral de gebieden die 's winters onder water stonden. De plant kan slecht tegen veranderingen van het grondwaterpeil en is op de meeste plaatsen al voor 1940 uitgestorven.
  Vanwege de mooie bloemen werd de kievitsbloem vaak uitgegraven en in tuinen gezet
- bloem heette zeker nog niet moerastulp
  - moeras pas 1599 ‘maras(ch)’, marasc, mares, vanuit het Franse marais
  - tulp
    - 1551 Weense ambassadeur voor Turkije, Ogier Gisleen van Busbeke (geboren in Komen!!) zond zaden naar Oostenrijk
      1562 vracht tulpenbollen in Antwerpen
      1593 Carolus Clusius kweekt tulpen in Hortus botanicus Leiden.
    - woord 1551 afkomstig van het Perzische woord "doelband" (دولبند) = tulband
    - dérive du turc ottoman tülbend (« gaze, mousseline, étamine » mais aussi « turban »[a]), et originellement du persan دلبند / delband (« turban »), peut-être parce que la forme de la fleur de tulipe rappelle celle d'un turban[2] ou parce qu'il était à la mode dans l'Empire ottoman de porter des tulipes sur son turban (ce serait alors une confusion du traducteur entre la fleur et le turban)
- maar hoe heette die bloem dan wel?
  - Latijnse naam? Fritillaria meleagris?
    - fritillus = Romeinse dobbelbeker met kleine ruitvormige openingen (en tanden binnenin > gerammel) vanwege de vierkante patronen op de bloembladeren
    - meleagris = pintade, bladeren tachetés comme le plumage d'une pintade (parelhoen)
  - Duits Schachblume – omwille van schaakbordpatroon
  - Nederlands (wilde) kievietsbloem
    - omwille van gelijkenis met gevlekt kievietsei – cf. kei=kievietsei (verkorting)
      als een tulp in een geruit maskeradepak en die op haar hoofd is gaan staan. haar naam vanuit haar gevlektheid, die ook een kievitsei maakt.
      Het eerste kievitsei staat in Nederland symbool voor het begin van het voorjaar.
      kieviet = vanneau huppé
    - moerastulp (zo goed als nergens in Ndl, wel veel in Frans)??
      wel Zwolse tulp genoemd.

-

